

Josep M. Sala- Valldaura

Presentació de

Margalida Pons

**CONTRA-
BANDISTA**

Dilluns de poesia a l'Arts Santa Mònica

Forassenyat, te'n vas de tu

Margalida Pons

Hi ha dos poemes d'*Ets arrel d'ala i de vol* que es miren de cara. El primer es titula «Aquí romanc, foragitat de tu...» i descriu un càntir d'argila esvorancat, i diu com l'aigua fosca se n'esmuny, i com s'esmicola la boca que en beu, i com t'esmicoles tu. El segon es titula «...Perquè, forassenyat, me'n vaig de mi» i explica el revers d'aquest esbocinament: la partida d'un mateix aigües amunt per arribar a una llavor. La imatge del càntir recorda les gerres trabucades de la nit que Joan Vinyoli va imaginar a *El griu*, o aquell altre vas romput, i recompost després amb resines sintètiques, que el mateix Vinyoli va descriure a *Tot és ara i res*. O, encara, el gerro –primer sencer i després trencat– que acompanyava secretament el teixidor protagonista de la novel·la de George Eliot *Silas Marner*. La ciència fonda dels objectes. Però en la figura del càntir de Josep M. Sala-Valldaura el que es romp no és el recipient, sinó allò que hi entra en contacte. Els dos

poemes, complementaris, dibuixen un circuit de permanències i fugides, d'identificacions i alienacions: romandre i partir, semença i viatge.

Em sembla que aquest *anar-se'n de si* és el centre gravitatori de l'escriptura de Sala-Valldaura. La creació dels poemes no s'hi proposa com una activitat teleològica encaminada a un sentit segur, sinó com una pràctica oberta a la marrada i a l'imprevist. Ell mateix escriu que «errar, al camp de la poesia, vol dir ampliar el paisatge, car desviar-se del camí o anar a l'atzar no és pas equivocar-se». I fa el niu en el doble sentit d'aquest errar: la serendipitat del malencert, la productivitat de la deriva. Al llibre d'artista *Paret amb esquerdes*, un poema titulat «Pohètica» plasma aquesta desviació amb l'ús d'una ortografia escandalosa: *hamor, beritat, hescruiure, horror...*

I en virtut d'aquesta errància —que es manifesta qualque pic de manera física, com passa en els poemes de desert i oasi de *Gual de camins*— la seva veu s'aprima, o s'emmascara, o es mimetitza amb les veus d'altri, o es transforma en el parlar d'algun ésser no humà o d'alguna cosa tangible o intangible. Soc gat mesquer, soc bec de ferro, soc un llangardaix groc fugint de mi, diu a *Tot extrem voler*. Soc sal, soc boira, diu als autoretrats de *Camp d'esvorancs*. I, als de *Vidre fumat*, soc un lepidòpter d'ales mullades, soc la por d'una gota de pluja.

Callar és l'expressió màxima d'aquesta dissimulació de la veu, que sovint passa per les imatges del forat o de l'avenc. Camines pels versos i has de

parar atenció, perquè el terra és irregular: hi ha hermetisme i innocència, barroc i minimalisme, especulació i confirmació, arcaisme i pulsio *beat*. Hi ha, segons el principi bategant que estructura el llibre *Cardiopatía*, sistoles i diàstoles. Hi ha, com recorda «Geografia del jo», dins *Coordenades*, cims i comes, puigs i valls. La superfície textual sembla plena d'engolidors que, en qualsevol moment, podrien xuclar-te i traslladar-te al revers del discurs: al lloc on habita el tu. Un tu que pot ser el carrer d'una ciutat ignota, una pintura, el discurs d'un filòsof, un amor, el tronc d'una olivera palestina o, de vegades, el mateix jo. Potser per això alguns poemes es presenten com a «versos reversos».

En un assaig sobre escriptura i silenci, Sala-Valldaura recorda que per María Zambrano la poesia trena l'ansia de resplendir amb l'ansia de l'anihilament, i es conforma, així, com una fortalesa feta de febleses. També suggereix que tota paraula és encerclada per un silenci que la limita i que, alhora, la convida a traspassar-se. Aquestes reflexions troben un correlat en uns versos de *Vidre fumat* —«L'escriptura negra desvetlla amb tinta / la lletra blanca del silenci»— inspirats en els conceptes d'escriptura blanca i escriptura negra que Maurice Blanchot desenvolupa a *L'absence du livre*. A *Passeig de dins* aquesta abraçada entre el dir i el no dir es manifesta en termes ignis i aeris: «La Paraula crema i vola només amb la No-Paraula».

Per mor d'aquest comerç amb el silenci compareixen versos podats —formats per un sol mot o fins i tot només per síl·labes— i paraules aïllades, envoltades de blanc, que esquitxen l'espai de la pàgina en un *dripping* lent. *Gota a gota*, com diu el títol d'un dels poemaris. O, més radicalment, versos sencers ratllats, com a «Carrer Indústria» de *Seqüències i mòbils*. Però aquesta lentitud callada no és esteticisme intimista, sinó que té valor polític: el silenci, diu Sala-Valldaura, és un baluard contra la xerrameca que ens interpel·la com a súbdits més que com a ciutadans. No som davant el silenci de l'embambat, sinó davant el de qui estreny les barres amb determinació de resistència.

I, així, el callament i el buit són loquaços. A *Tot extrem voler* un poema queda sobtadament interromput en arribar als mots *silenci*, *xiscle*, *avenc* i *blanc*. És com acostar-se al caire d'un precipici. Un precipici que, si hi caus, no et duu a la tomba sinó que et deixa en suspensió, planant, amb plena visió del relleu càrstic. També una composició de *Reixes d'aigua* diu aquesta anihilació que torna poderosa. El poema juga amb les paraules *ahir* i *avui*, que, perdent lletres, es descarnen progressivament —primer, *ahi* i *avu*, després, *ah* i *av*— fins a tornar-se idèntiques —*a* i *a*— i desaparèixer en el no-res. Però és una extinció que no condueix a la mort, sinó a la unió de passat i present en una temporalitat heterogènia i musculosa. És impossible fer un tall precís entre

l'ahir i l'avui, perquè el present sempre comporta una incorporació —una comprensió conscient— del passat. Tot és ara i res!, sembla rugir aquest poema.

Sí, la veu s'inhibeix, però malgrat tot és molt visible. Perquè el gest de l'emboscada no tapa qui el perfà, sinó que el mostra encara més, revestit de totes les adherències que ha propiciat el viatge en l'espai, en el temps, en els llenguatges i en els afectes. Des d'Allen Ginsberg fins a Odisseas Elitis. Des d'Heràclit fins a Ungaretti. Des de François Villon fins a Emily Dickinson. Des d'una nina petita sentida per atzar en un oasi de Tunísia fins a Guimarães Rosa. Des de Frederic Amat fins a Nathalie Bittoun-Debruyne. Des d'Edmond Jabès fins a Ahmed, l'immigrant que veu el cel de Lleida ple de cigonyes emproades cap a Àfrica. «Poeta anònim», un bon exemple del que Laura Scarano ha anomenat *veu disseminada*, incorpora manlleus de Joana Raspall, Damià Huguet, Blai Bonet, Perejaume... Tots aquests pòsits —veus blanques, i èpiques, i guturals, i *amb accent*— s'aferren com crustacis a la quilla del poema, que ara esdevé «mestís». El contacte és contagi, el contagi és força.

Dels molts camins que duen a aquest parlar fora de si, n'hi ha dos que em resulten especialment reveladors. El primer és la transferència de la subjectivitat als objectes inanimats. Diu Marie-Claire Zimmermann, i trob que té molta raó, que de vegades Sala-Valldaura presenta la pròpia experiència de manera despersonalitzada, pel camí esbiaixat dels

infiniats o de les enumeracions. Sovint l'agència no recau en un jo humà, sinó en un estri, un moble, els fars d'un cotxe, una bossa de plàstic, uns guants de llana, un penell rovellat... A *Camp d'esvorancs* veig una habitació amb un llit, bocins d'un queixal, miques de cella i un penjador on es reuneixen l'abric, la camisa, els mitjons, els ossos i la pell: tot al mateix nivell, l'orgànic i l'inorgànic barrejats en un peculiar cos sense òrgans –sense norma– deleuzià. El «Dictat» d'*El cigne cec*, dedicat a la mort del pare, comença amb «una rambla d'objectes / que recorre el temps i la llarga nit dels calaixos»: mocadors planxats amb inicials brodades, botons, monedes de coure, polseres. És la barra de lacre que va desconcertar Gabriel Ferrater quan se la va trobar entre les mans al poema «Mala memòria», i és el *Dinggedicht* de Rilke: l'objecte que, emancipat del subjecte que l'empresona, es converteix en un imant amb altes concentracions de sentit i emoció.

Això també vol dir, segurament, que el més íntim viu dins allò que és més extern. La citació de Lluís Solà que encapçala *El cigne cec* parla de l'insondable estrany que habita al fons del jo, una mena de reformulació del que Lacan anomenava extimitat: la idea que, com en la cinta de Möbius, la relació entre el dins i el fora no és evident, però també la convicció que el jo es construeix des d'una imatge o emmirallament exterior, des d'una certa alienació. Ho diu a *Daltabaix*: «Estranger, tu, de tu mateix»; «Emigrant, tu, de tu mateix». Forassenyat, te'n vas de tu.

El segon camí per anar-se'n de si és l'absorció de la veu de l'altre. Jo és l'altra, diu un poema dedicat a Maria-Mercè Marçal. Si en llibres com *En aquest dau del foc* hi ha estrofes «trufades» –farcides de referències lletrades–, adesiara la multivocalitat es manifesta de manera icònica. Per exemple, amb l'aparició de fragments en cursiva que puntegen el text i invoquen un *algú* furtiu o impertinent. O amb la combinació de fonts tipogràfiques diferents, com la que representa els apunts «manuscrits» de Freud a un diàleg entre Catul i Lèsbia. Altres vegades topam amb la intercalació de versos en altres llengües –dos discursos que s'aferren, dos parlars que es penetren!– i amb poemes de signatura doble o múltiple –amb Nathalie, amb J.V. Foix, amb Oliverio Girondo. Els poemes, diu Sala-Valldaura, són el resultat d'una conversa, però no una conversa «a la manera de» sinó «amb». Similarment, a l'assaig *Pensar el riure* remarca la distinció entre el *riure's de*, que allibera de la por i les coercions, i el *riure amb*, que reconeix l'altre com un igual.

Aquest reconeixement de l'altre permet imaginar racons poc transitats dels grans relats –Erasme parla amb un bufó, Tristram Shandy dialoga amb un ruc...– i procura espais de representació als subjectes més fràgils. I així, per la sèrie de poemes titulats «desordres», a *Flors i carboni*, circulen l'embriac, l'heroïnòman, el captaire o el rodamon tràgicament envestit per un tren. Si l'estudi sobre

el riure interpel·lava el tractat perdut d'Aristòtil entorn de la comèdia, el poema «Poesia i història (Resposta a Aristòtil)» refuta l'afirmació del filòsof que la poesia relata allò general i la història allò particular. L'escriptura de Sala-Valldaura parla des de la intersecció d'aquestes dues categories. Al pròleg a la seva *Antologia de la poesia eròtica catalana del segle XX* llegim que el poema prospera quan l'absolut i el relatiu es troben i que, com la pràctica sexual, viu a la cruïlla del tot i del no res.

«I ell crida amb paraules meves / el teu nom quasi perdut». Veus aquest jo que s'arrecera en el circumstancial? Veus com se situa a mig camí entre l'ell i el tu? Veus com ondula? És així que aquesta veu, des d'una tímidesa alhora orgànica i estructural, serpeja cap a tu.

Margalida Pons (Palma, 1966) és escriptora i professora de literatura a la Universitat de les Illes Balears, on coordina el grup de recerca LICETC (Literatura contemporània: estudis teòrics i comparatius). Ha estudiat l'escriptura experimental, la poesia catalana contemporània (Blai Bonet, Dolors Miquel, Perejaume, Àngel Terron, Andreu Vidal, Ester Xargay...) i el vincle entre literatura i afectes. És la primera vegada que escriu sobre Josep M. Sala-Valldaura.

Josep M. Sala-Valldaura

Aforismes per a una poètica

La paraula poètica és el verb del dia setè, el que continua quan Déu calla. Gràcies a ella, els dies de cada dia s'endiumengen, val a dir, ella els contempla, els perfà, n'emmiralla l'interior, els relaciona...

Diferentment dels mots de cada dia –els funcionals del dilluns, del dimarts, del dimecres...–, la paraula poètica no diu si no és reredient, sobredient, sotadient, migdient, hiperdient...

La paraula poètica és com el riure: obre un parèntesi, un parèntesi que atorga un altre ordre i sentit a l'oració del món.

Les paraules poètiques dormen d'una altra manera, caminen d'una altra manera i, si fan l'amor amb les coses, en parlen d'una altra manera. No és pas que siguin artificials, és que són distintes... i per això es distingeixen.

La metàfora és la finestra amb més claror de la casa del llenguatge. I cap realitat superficial resisteix la sacsejada de la ironia.

El coneixement poètic es fonamenta en l'analogia i la desproporció. Aixeca, tot i que de tant en tant esfondra.

Al coneixement poètic li agraden els forjats dels balcons, per molt que sovint oblidi parets mestres i envans.

La paraula poètica revela la fotografia de l'ocult: el secret velat és revelat veladament.

Error, al camp de la poesia, vol dir ampliar el paisatge, car desviar-se del camí o anar a l'atzar no és pas equivocar-se.

Potser el filòsof ha fet el campanar i el científic, el rellotge. Les campanes són del poeta.

El riu de la vida, el pont de la poesia.

El poeta quan vetlla, desvetlla.

El mot poètic espurneja sempre, conserva tothora una mica de foc, baldament sigui tan frèvol com l'aire o s'escrigui amb lletres d'aigua.

Poemes

Tu ets gran...

Tu ets gran,
i jo vaig perduda pel carrer.

La llum és fosca,
i sense refugi et miro:
ningú
i l'ombra;
potser,
de cop,
la teva veu...

si en tinc de por!

* * *

Llevant primer
i la pluja ara.
L'aiguat no minva.

Ni cel...
ni món.

La meva casa es nega,
i tu m'aculls.

Aquí romanc, foragitat de tu...

A la pedra que esmola el sallent de les hores
i en el càntir argilós que desa les passes del temps,
s'escantellen els llavis.

El cel raja sol i calor i llum,
però xucla la terra set desigs
a mig desert
de set:

ombra.

... La pedra fuig
i del càntir esvorancat t'esmicoles tu,
aigua absent,
aigua fosca.

Broc
boc

sols sóc

solts
bocins de boca
de tu.

... perquè, forassenyat, me'n vaig de mi

Aquí romanc, foragitat de tu,
perquè, forassenyat, me'n vaig de mi;
aigües amunt i refent el bes
càntir de somriures adoba el foc
(i el vent migjorn contra l'hivern obscur):

a la mar de mans,

vas

bes

vinc

i hi ets,

sí,

llavis i lava i llavor de tu.

Ets arrel d'ala i de vol (1991)

Possiblement, el desert...

Possiblement, el desert existeix perquè cal, a la terra, un ressò del Silenci de més enllà de les esferes.

Carregada amb massa quantitat de mots i sense el contrapunt d'una enorme zona silent, la terra no fóra capaç de trobar el Nombre que necessita per mirar i expressar (o mirar d'expressar) la Perfecció.

De la mateixa manera que el Foc demana l'Aigua i el Vent la Terra, la Paraula crema i vola només amb la No-Paraula.

Fulls, fulles, finestres

Amb els pantalons curts del destret
i els genolls plens de blaus i de tristeses
brandes el silenci acotes el cap
dius sí, hermano, escribiré, cien, sí,
cien veces, el verbo *parler*, para mañana
reculls taques o llàgrimes
empastifes a posta l'uniforme brut
dels dies escrius *je parle tu parles*
i *je parlerai tu parleras* tots parlarem
a la taula a la taula estesa
dels deu anys deu per deu són cent
oh Déu de la pissarra Sant Crist
que mires la meva mirada plorosa
fulmina'l envia un llamp Franco
contra la lliçó de por pel baf
de la finestra mata el hermano
carrega-te'l Déu meu
i fes que no plogui i que no em castigui
cent per deu són mil a no sortir al pati
que vull que vull xutar ben lluny la pilota
d'aquest món tot ple de càstigs
i jo encara sóc petit i
tinc lletra tremolosa tinta verda
goma d'esborrar i por Déu
que em preguntis la lliçó
no se'n rigui hermano
que algun dia ho escriuré amb gargots

de ràbia tot el que m'ha fet
els rengles de pals i de palets arrencaré
els fulls les fulles els quaderns
del calendari gris visca el gargot
i la ignorància

En... rere... sota...

An den Fenstern des Spitals wärmen sich Genesende.

A les finestres de l'hospital s'escalfen convalescents.

Georg Trakl (trad. Feliu Formosa)

I

En aquesta pell que malgrat tot estimes
hi ha una por d'agulles de cristall.
Parets blanques, cortines blanques, bates blanques
amaguen grumolls de sang. Benes, venes.

II

Rere les portes amb sentors de clor, lluiten tubs,
bocins de cos, bacteris, ossos, sèrums o bacils,
i l'aire arrossega un frec feixuc de bates i gemecs.
Amb un somriús groc als ulls, passa volant un rostre
[demacrat;
les sabatilles solquen el camp erm del passadís,
hi planten anys i penes. Sobres immensos
anuncien veritats petites: el retrat exacte
del cor, la novel·la riu del fetge podrit
per anys sota el volcà, l'escultura pacient
de la feina sobre les vèrtebres lumbars,...
traces i secrets, biòpsies de dolors
que el malalt prova d'entendre amb l'esperança:
– Oh Déu de la medecina! verge puta de la salut!,
empareu-nos ara i no pas a l'hora de la nostra mort.
Amén.

III

Sota el llençol que crema,
la nit és una mar de crits que mires de callar.
Qui condueix, cec i obsés, pels viaranys del ventre?
Un boxador suïcida colpeja el sac del teu patir,
i un déu, trapella o foll, grapeja i recargola,
masega els dits orfes dels teus ronyons. Pixes sang.

Tu ets pedra i sobre aquesta pedra,
aixecaré el dolor.

Dictat

Hi ha una rambla d'objectes
que recorre el temps i la llarga nit dels calaixos:
mocadors planxats amb inicials brodades,
botons i monedes de coure,
joies banyades d'or que semblen de plata,
polseres i rosaris amb grans de corall macat.
¿S'hi guarda també el xampany del diumenge?,
on continua plorant el plor groc dels infants,
la por amb flassada del llit,
el fred de la por de l'escola?
A la llarga nit dels calaixos,
hi ha un riu, una artèria que ajunta la vida i la mort,
l'oblit, la memòria, l'enyor i la ràbia.
Algun sobre hi llegeix l'ordre absurd de l'ahir,
endreça propietats en cementiris llunyans
i els carnets de salut dels cadàvers.
La cal·ligrafia anglesa del pare
desborda els marges de l'ombra,
el rectangle de fusta i passat del calaix dels objectes,
i t'agafa la mà amb què escrius aquests versos
que deses dins l'ombra present dels calaixos.

Esriptura blanca. Esriptura negra

Hi ha dues esriptures, una de blanca i una altra de negra.

Maurice Blanchot

L'esriptura negra desvetlla amb tinta
la lletra blanca del silenci.

Com el núvol

que tapa el cel i és cel,

l'esriptura negra

obre les portes de la cova blanca

i l'omple.

L'esriptura callada és la neu

de l'aigua que brolla, corre i salta de la mà al poema,

és la sang de l'arrel oculta de l'arbre dels versos.

(El vent del món en despullarà les branques,

cauran fulles o mots,

i la terra servirà dedins més llavors

del foc que encén la veu del viure.)

Vidre fumat (2005)

Retrat realista de la Dona nua

En el pit de la Dona nua hi ha dues roses malaltes.
Amb els llavis del fred,
la Dona nua glaça els mots i els somriures.
Vola un silenci obscur dins les ales de la Dona nua,
i si Ella camina, no bateguen els cors dels pardals
i l'herba fuig com una brisa que es plany.
Quan la Dona nua es pinta de vermell les set ungles
[llargues,
els falcons del dol i la guerra passegen la temença.
Coneix tots els paranys del crit,
els tumors del temps, les ferides obertes pel riu oblic
[de les venes.
Si T'abraça, pelegrí de frisances, que sigui dormint.

Les càlides Terres del Cos

El paisatge del tacte és sinuós i abrupte,
toca amb la frontera del tu
i s'estén per tots el camps i feus de la pell.
Una comandància cerebral ordena
el trànsit dels camins, el sistema nerviós
i el rec sanguini, però cap ciència
abasta el territori del desig frisós:
els seus rius baixen per les rambles de la carn,
sobrevénen amb l'impuls furient d'un aiguat
i agiten amb calfreds l'estany de l'epidermis.

El paisatge del tacte és sinuós i abrupte;
admet, doncs, l'esclat de la riada,
el terregall sobtat que desfà el llit, la llera.
En el silenci de la pell creixen el so,
els tambors i la barrumbada del desig,
mentre un vell, cec infant de nom Amor, contempla
les càlides Terres del Cos.

Erosió, jou d'ombres

Els bous del temps tracen les arrugues dels dies
per un camp infinit.

A poc a poc llauren un destí que és de terra.

L'horitzó pertany a l'exili dels ocells
que han sentit el dolor i el crit de les guerres.

Ales de plom,
les bombes esvoranquen els solcs,
basteixen altars, trons, esglésies, palaus.

Tremolen de fred i de por els sexes, les flors.

Exposició

Estranger, tu, de tu mateix.

Glaucoma, taca, deix repetit de la mandra, atròfia vital.

Amb els virus que corquen els anys

fent camí i oblit per les venes.

Tot emparant-se del jo

tota desemparança de temps.

Emigrant, tu, de tu mateix.

Glossolàlia, extirpació de records i paraules

dins el fred inclement dels enyors.

Amb el batec de la por en el vol sense branca,

naufraji sense timó i timonera.

Tot emparant-se del jo

tota desemparança d'espai.

(Desnuiats, desterrats de la veu, de la casa i dels dies.

Fills de tota pobresa i mancança.)

((Exilis,

ecos,

daltabaix.))

Evangelis apòcrifs

Amb una flaire de figues verolades,
el vent escombra el dolor polsegós del Gòlgota.
Un eixam de mosques imita el vol inquiet dels àngels

[absents.

Prop de les creus

–pellerinques de carn entatxades pels claus–,
cap centurió no juga a l'osset,
cap botxí no fa burla dels brams.

Els nens i els homes que tornen del tros
obliden la festa dels crits i la sang,
els camins costeruts del turó.

Per Arimatea corre la brama que han vist entre els

[núvols

com Jesús i el Bon Lladre volaven al Cel

–el Fill de Déu anant més de pressa–,
i també que Maria, la d'en Josep el fuster,
s'ho ha ben cregut i no guarda pas dol:

s'ha comprat un mantell de color purpurí o escarlata!

Cap veu del món, cap signe del Llibre Sagrat

evoquen humils la injusta sofrença de la mare de

[Gestes,

aquella que passa les hores refent i refent el calvari,
aquella que plora la vida i la mort i l'infern del Mal Lladre.
Amb una flaire de figues verolades,
el vent escombra el dolor polsegós del Gòlgota.

Daltabaix (2012)

Teló de fons

Abans que l'arca de Noè partís
i deixés a terra tots els unicorns del món,
jo els havia sentit amb la por de les fosques,
acampats a la vora de l'aigua.

Venien molinets de paper,
arreglaven paraigües,
furtaven melons.

Ara, per les pantalles que miren el fang i la merda del món,
els veig en pasteres,

intentant d'atansar-se,
ofegats a la popa del nostre vaixell.
Són unicorns molt tristos,
sense banya ni barba de boc.

L'espai ignot

*... i Déu, en els seus alts
somnia de déu,
no era sinó un riu obscur, absolut i salvatge,
lliscant calladament enllà de la foscor.*

Andreu Vidal

Més enllà de la llum,
l'aigua de la llum.

Més enllà de l'ombra,
l'aigua de l'ombra.

Més enllà de la foscor,
l'aigua de la foscor.

Desert aquàtic,
on s'esbandeixen
clarors,
penombres i tenebres.

Dubte ondulant,
que bressa tota incertitud:

déus,
àngels poderosos,
àngels caiguts,
dimonis.

(Èsser humà.
Barreig,
                  desordre,
                                  capgirament.
I confusió.)

Gota a gota (2014)

Els cucs de terra

Colgats per natura dins la natura,
la història dels cucs de terra és fosca.
Fan una vida negra i rutinària,
obrint-se pas entre pedres, arrels,
tubercles... amb un esforç pacient.
Surten de tant en tant a plena nit,
cecs i humits pel rel lent del ros que ignoren,
i es perden, per un destí cruel i ocult,
quan tornen pas a pas camí de casa.
(Llavors me'ls miro com em mira Déu.)

Gota a gota (2014)

Currículum i permanència

Al rebedor,

quan et treus l'abric de les paraules socials,
mostres un gest nu de nena rossa.

Degotes pluja amb plom de dues guerres passadís envant,
perquè et mullen el cor regalims de sangs vessades.

Prendràs dempeus un got d'aigua clara i de silenci,
endregaràs plats, cassoles, records d'un estiu llunyà,
i sortiràs del bany amb un barnús de somriures afables.

És color de taronja la teva veu que dringa
i són blaus els ulls amb què expliques diàlegs lents,
reblerts d'història, d'un film francès, a taula.

Miols de gat i fru-frus de seda

acompanyen els teus passos pel pas dels dies

i repiquen campanes o toquen flautes dolces els teus

[cabells,

cascada d'una font riallera que un bosc tofut oculta.

Una passió aboca, engrescadament, fum, neguits i dèries
per la finestra oberta del teu despatx.

Dormirem plegats, amb el tacte suau d'un somni

[compartit:

“t'estimo”, dirà la meva pell,

“t'estimo”, respondrà la teva.

Un ara, un aquí

Soc un cos,
un temps,
un espai?

Ple de buits,
em traspassen els buits.
Partícules subatòmiques
desdiuen la massa del cos,
neguen el temps lineal,
validen la ubiqüitat impossible dels objectes.

Ignoro la matèria fosca,
el sentit últim de la gravitació,
el nucli i l'spin dels bosons,
ignoro la finitud –qui sap si infinita– del xoc
entre el res i el no-res,
l'abast real d'una realitat que veig i s'amaga.

Soc perquè deixo de ser.
Ara?
Aquí?

Bibliografia

Poesia

Tot extrem voler. Barcelona: Llibres del Mall, 1977.

Camp d'esvorancs. Barcelona: Llibres del Mall, 1980.

Reixes d'aigua. Palma; Tafal: Andreu Vidal ed., 1982.

Gual de camins. Barcelona: Edicions del Mall, 1985.

En aquest dau del foc. Barcelona: La Magrana, 1987.

Ets arrel d'ala i de vol. Barcelona: Edicions 62, 1991.

Passeig de dins. Barcelona: Eumo; Cafè Central, 1992.

Seqüències i mòbils. Lleida: Pagès, 1998.

Cardiopatia. Barcelona: La Magrana, 1999.

El cigne cec. Catarroja: Perifèric, 2005.

Vidre fumat. Barcelona: Proa, 2005.

Flors i carboni, Vic; Barcelona: Eumo; Cafè Central, 2008.

Daltabaix. Pròleg de Marie-C. Zimmermann. Lleida: Pagès, 2012.

Gota a gota. Barcelona: Proa, 2014.

Concert d'esferes. Antologia (1975-2016). Lleida: Pagès, 2017.

Coordenades. Calonge (Mallorca): AdiA, 2018.

Refer el no-res. Lleida: Pagès, en premsa (tardor 2020).

Traduccions de poesia pròpia al francès

SALA-VALLDAURA, Josep M. *Bouleversements.* Amay (Bèlgica): l'Arbre à paroles, 2010 [2a ed., 2013]. Traducció de Nathalie Bittoun-Debruyne.

SALA-VALLDAURA, Josep M. *Passages.* Pròleg de Víctor Sunyol. Alberobello; París: Aga; Alain Baudry & cie, 2017. Traducció de Nathalie Bittoun-Debruyne.

Traduccions de poesia

CLAPÉS, Antoni. *Los nombres del laberinto*. Mèxic: Universidad Autónoma Metropolitana, 1998. Traducció de Josep M. Sala-Valldaura.

HOCQUARD, Emmanuel. *Condicions de llum. Elegies*. Pollença (Mallorca), El Gall, 2014. Traducció de Josep M. Sala-Valldaura i Jaume Pont.

BASSO DE MARCH, Serge. *El revers de l'arena*. Barcelona: Edicions de 1984, 2016. Traducció de Josep M. Sala-Valldaura i Nathalie Bittoun-Debruyne.

Poesia infantil

Tren de paraules. Il·lustracions de Carles Porta. Lleida: Pagès, 1997. [2 ed. 2007]

Disfresses. Il·lustracions de Carme Julià. Barcelona: La Galera, 2002.

El carnaval dels animals. Música de Camille Saint-Saëns. Il·lustracions de Subi. Barcelona: Bellaterra Música, 2011.

Josep M. Sala-Valldaura (Gironella, 1947). Doctor en Filologia per la Universitat de Barcelona, ha estat catedràtic de Literatura espanyola moderna i contemporània a la de Lleida. Ha estudiat el teatre castellà i català del segle XVIII i començament del XIX, així com la poesia catalana i castellana contemporànies. Ha obtingut diversos premis, com ara el «Carles Fages de Climent», el «Parc Taulí» i el «Cadaqués a Rosa Leveroni» de poesia, el «Sant Miquel d'Engolasters» (Nit literària andorrana) d'assaig, el «Joanot Martorell» de narrativa, el «Serra d'Or» i el «Cavall Verd» de la crítica, l'«Ovide» al millor llibre de poemes traduït al francès o la menció especial de la UNESCO a la literatura catalana. El 2019 li fou concedit el premi «Cadaqués a Quima Jaume» a la seva trajectòria literària.

**Dilluns de poesia
a l'Arts Santa Mònica
2020**

Totes les sessions tindran
lloc a l'Arts Santa Mònica

Arts Santa Mònica

Centre de la creativitat

La Rambla 7
08002 Barcelona
T 935 671 110
artssantamonica.gencat.cat

Entrada lliure amb aforament limitat

Totes les sessions tindran lloc a la
Sala d'Actes de l'Arts Santa Mònica

Mitjà col·laborador

NÚVOL

Amb la col·laboració de

PEN
català

james

Organització

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

SANTAMÒNICA